

**FŐVÁROSI VÁLASZTÁSI
BIZOTTSÁG**

1052 Budapest Városház u. 9-11.
Telefon: 327-1177

A Fővárosi Választási Bizottság a

6/2023. (II. 13.) FVB számú határozatával

a dr. Keresztény Zoltán magánszemély (a továbbiakban: Szervező) által benyújtott fővárosi szintű helyi népszavazási kezdeményezés tárgyában, három igen szavazattal, egyhangúlag a következő határozatot hozta:

A Fővárosi Választási Bizottság az

„EGYETÉRT-E ÖN AZZAL, HOGY A FŐVÁROSI KÖZGYŰLÉS HIRDESSEN NYÍLT PÁLYÁZATOT A „NEMZETI- ÉS TÁRSADALMI MEGBÉKÉLÉS” EMLÉKMŰVÉNEK MEGALKOTÁSÁRA, AMELYET AZTÁN A BUDAPEST ÖTÖDIK KERÜLETÉBEN TALÁLHATÓ SZABADSÁG TÉREN ÁLLÍTANÁNAK FEL?”

fővárosi szintű helyi népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését megtagadja.

A Fővárosi Választási Bizottság elrendeli ezen határozatának 2023. február 13-án történő közzétételét a Budapest Portál internetes honlap (www.budapest.hu) „VÁLASZTÁS” rovatában.

A határozat ellen annak a Budapest Portálon való közzétételét követő 15 napon belül az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet személyesen, levélben vagy elektronikus dokumentumként a Kúriához címzett bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet nyújthat be a Fővárosi Választási Bizottságnál (postacím: 1840 Budapest, személyes benyújtás: 1052 Budapest V. kerület, Városház utca 9-11., e-mail: FVB@budapest.hu). A bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb 2023. február 28-án (kedd) 16.00 óráig megérkezzen. A bírósági felülvizsgálat iránti kérelem elektronikus dokumentumként való benyújtása esetén a kérelem benyújtójának jogi képviselője minősített elektronikus aláírásával látja el a kérelmet. Az elektronikus dokumentumként benyújtott kérelem mellékleteit oldalhű másolatban elektronikus okirati formába kell alakítani. A bírósági eljárásban az ügyvédi képviselet kötelező. A jogi szakvizsgálóval rendelkező személy – a szakvizsga-bizonyítvány egyszerű másolatának csatolásával – saját ügyében ügyvédi képviselet nélkül is eljárhat. A bírósági eljárás nem tárgyi illetékmentes. A felülvizsgálati kérelem benyújtóját tárgyi illetékfeljegyzési jog illeti meg.

I n d o k o l á s

Szervező 2023. január 17. napján, személyesen eljárva, fővárosi szintű helyi népszavazásra javasolt kérdést nyújtott be a Fővárosi Választási Bizottsághoz, a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 36. § (1) bekezdése szerinti hitelesítés céljából. A Szervező a kérdés benyújtásakor a nevét, lakcímét és személyi azonosítóját az Nsztv. 36. § (3) bekezdésének megfelelően közölte a választási bizottsággal. A Fővárosi Választási Iroda a központi névjegyzékben ellenőrizte a Szervező választójogát és megállapította, hogy a Szervező rendelkezik választójoggal.

A Fővárosi Választási Iroda vezetője az Nsztv. 40. § (1) bekezdésében rögzített hatáskörében eljárva a kérdés benyújtásától számított öt napon belül elvégezte a kezdeményezés előzetes formai és tartalmi vizsgálatát, és mivel az a jogszabályi követelményeknek megfelelt, a kérdést – figyelemmel az Nsztv. 61. § (2) bekezdésére – a Fővárosi Választási Bizottság elé terjesztette.

Az Nsztv. 41. § (1) bekezdése szerint a helyi választási bizottság a kérdés hitelesítéséről vagy annak megtagadásáról a benyújtásától számított harminc napon belül dönt. A helyi választási bizottság a kérdést akkor hitelesíti, ha az az e törvényben a kérdéssel szemben támasztott követelményeknek megfelel.

Ugyanezen § (2) bekezdése szerint a szervező által benyújtott kérdés csak abban az esetben hitelesíthető, ha az aláírásgyűjtő ív is megfelel a jogszabályban foglalt előírásoknak.

A helyi népszavazásra vonatkozó alapvető szabályt már az Alaptörvény 31. cikk (2) bekezdése is rögzíti, amely szerint kizárólag a helyi önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartozó ügyről lehet helyi népszavazást tartani, törvényben meghatározottak szerint.

Az Nsztv. 32. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a helyi önkormányzat képviselő-testülete helyi népszavazást rendelhet el a képviselő-testület hatáskörébe tartozó ügyben.

Az Nsztv. 32. § (2) bekezdése szerint nem lehet helyi népszavazást tartani

- a) a költségvetésről és zárszámadásról,
- b) a helyi adókról,
- c) a képviselő-testület hatáskörébe tartozó személyi és szervezetalakítási kérdéssről,
- d) a képviselő-testület feloszlásának kimondásáról.

Az Nsztv. 34. § (2) bekezdése szerint a képviselő-testület köteles elrendelni a helyi népszavazást, ha azt az önkormányzati rendeletében meghatározott számú választópolgár kezdeményezte.

Az Nsztv. 39. § (1) bekezdéséből következő további követelmény, hogy a helyi népszavazásra javasolt kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni, továbbá a helyi népszavazás eredménye alapján a képviselő-testület el tudja dönteni, hogy terheli-e döntéshozatali kötelezettség, és ha igen, milyen döntés meghozatalára köteles. Az Nsztv. 39. § (2) bekezdése előírja továbbá azt is, hogy a helyi népszavazásra javasolt kérdés nem tartalmazhat szeméremértő vagy más módon megbotránkoztató kifejezést.

Az Nsztv. 1. § (1) bekezdése a hatálya alá tartozó eljárásokra – így a területi szintű helyi népszavazási kezdeményezés valamennyi eljárási szakaszára is – a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) Általános részét is alkalmazni rendeli, az Nsztv.-ben foglalt eltérésekkel.

A Fővárosi Választási Bizottság a benyújtott aláírásgyűjtő ívet és a fővárosi szintű helyi népszavazásra javasolt kérdést a fent ismertetett követelmények szerint vette vizsgálat alá.

A Fővárosi Választási Bizottság megállapította, hogy az aláírásgyűjtő ív a népszavazás kezdeményezése során a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatokról szóló – a Magyar Közlönyben 2016. június 28-án kihirdetett (93. szám) és jelenleg is hatályos 10/2016. (VI. 28.) IM rendelet 3. mellékletében található mintától csekély mértékben eltér. Az aláírásgyűjtő ív fejlécében a kitöltésére vonatkozó „Az ívet kék tollal kérjük kitölteni!” szövegű utasításba kezdeményező beszúrta az „aláírásgyűjtő” szót a következők szerint: „Az aláírásgyűjtő ívet kék tollal kérjük kitölteni!”. Az eltérés csekély mértékű, az aláírásgyűjtő ív mintájának érdemét nem érinti, a kitöltésre vonatkozó utasítást nem teszi sem érthetlenné, sem értelmetlenné, az aláírásgyűjtő ív mintának való megfelelését nem akadályozza

A továbbiakban a hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján a Fővárosi Választási Bizottságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az ügy a Fővárosi Önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartozik-e, nem ütközik-e tiltott tárgykörbe, és a kérdés megfogalmazása egyértelmű-e.

A Fővárosi Választási Bizottság a hatáskör vizsgálata során a következőket állapította meg.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. § 8. pontja alapján a köztéri szobor, műalkotás állítása a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe tartozik. A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény (a továbbiakban: hatásköri törvény) 109. § (1) bekezdése szerint művészeti alkotás közterületen, valamint önkormányzati tulajdonú épületen való elhelyezéséről, áthelyezéséről, lebontásáról a település önkormányzatának képviselőtestülete, Budapesten fővárosi tulajdonú közterület vagy épület esetében a fővárosi önkormányzat közgyűlése, a kerületi önkormányzat tulajdonában álló közterület vagy épület esetében a kerületi önkormányzat képviselőtestülete dönt, és gondoskodik fenntartásáról és felújításáról.

A hely népszavazásra javasolt kérdés egy művészeti alkotás, úgynevezett Nemzeti és Társadalmi Megbékélés emlékművének megalkotására vonatkozó nyílt pályázat kiírására és az elkészült alkotás Budapest V. kerület Szabadság téren történő elhelyezésére irányul. Eredményes és érvényes népszavazás esetén a Fővárosi Közgyűlésnek arról kellene döntést hoznia, hogy nyílt pályázatot hirdet az emlékmű megalkotására, valamint arról, hogy a nyertes pályázó által elkészített alkotást Budapest V. kerület Szabadság téren helyezi el. A Budapest V. kerület Szabadság tér a Budapest Főváros Kormányhivatala Földhivatali Főosztálya által vezetett ingatlannyilvántartásban a 24747/1 és a 24747/2 helyrajzi számon szerepel. A Fővárosi Választási Iroda 2023. január 31-én beszerezte a két helyrajzi számhoz tartozó tulajdoni lapok másolatát. A tulajdoni lapok szerint mindkét ingatlanrész, így a teljes Szabadság tér kizárólagos tulajdonosa Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata. Következésképpen a hatásköri törvény hivatkozott 109. § (1) bekezdése alapján az emlékmű V. kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő közterületen történő elhelyezéséről szóló döntés nem tartozik a Fővárosi Önkormányzat hatáskörébe, a döntés meghozatalára Belváros-Lipótváros Önkormányzata Képviselő-testülete jogosult.

Mindezekon túlmenően a Főváros Választási Bizottság rámutat arra is, hogy a kérdés nem felel meg a Nsztv. 39. § (1) bekezdésében megfogalmazott egyértelműségi követelménynek sem.

A választópolgári egyértelműséget vizsgálva megállapítható, hogy a választópolgárok számára nem feltétlenül egyértelmű, hogy pontosan mit jelent a kérdésben említett „nyílt pályázat” megfogalmazás. Mint ahogy azt a Kúria számos eseti döntésében megjelenő, következetes joggyakorlata is mutatja, a kérdés nem felel meg az egyértelműség követelményének, ha nem lehet biztosan megállapítani azt, hogy a kérdés által használt fogalomrendszer a kérdéstről szavazó átlagosan tájékozott választópolgárok számára világos és érthető-e. A választópolgári egyértelműség akkor valósul meg, ha a választópolgárok átlátják a kérdés jelentőségét, lényegét és következményeit, ezáltal tudatosan és átgondoltan tudják jogaikat a szavazataik leadása útján gyakorolni (Knk.IV.38.010/2015/2., Knk.IV.37.132/2016/4., Knk.IV.37.458/2015/3., Kvk.37.300/2012/2., Knk.IV.37.356/2015/2., KDG2017.181.). Bár a „nyílt pályázat” szóösszetétel jogszabályok által is használt kifejezés, azonban a jogi szabotosság nem minden esetben eredményezi a hétköznapi értelemben vett közérthetőséget.

Ugyanakkor nem érvényesül az úgynevezett jogalkotói egyértelműség sem, ugyanis a kérdés megfogalmazása nem teszi egyértelművé a döntéshozó számára, hogy eredményes és érvényes népszavazás esetén milyen döntést kell hoznia.

Nem derül ki a kérdésből a döntéshozó számára, hogy díjazásos vagy díjazás nélküli pályázatot írjon-e ki a testület, mint ahogy a Nemzeti és Társadalmi Megbékélés emlékművének megjelenési formája sem: szobor, szoborcsoport, emléktábla stb. Ezen információk hiányában nem állapítható meg az emlékmű megtervezésének, megalkotásának és elhelyezésének forrásigénye. Megjegyzi a Fővárosi Választási Bizottság, hogy a Budapest Főváros Önkormányzata 2023. évi összevont költségvetéséről szóló 46/2022. (XII. 22.) önkormányzati rendelet jelenleg nem biztosít forrást új emlékmű megalkotására, ezért egy erre irányuló pályázat lebonyolítására csak a hatályos költségvetési rendelet módosítása és a források átcsoportosítása mellett lenne lehetőség. Ugyanakkor a 2022. tavaszán a Fővárosi Közgyűlés által elfogadott „*Budapest Főváros Önkormányzata Köztéri Művészeti Koncepciója 2022-2025*” című dokumentum alapvetésében rögzíti, hogy jelenleg a fővárosban, különösen a belső kerületekben, olyan szoborsűrűség tapasztalható, amelyet tovább bővíteni nem javasolt állandó szobrokkal, sokkal inkább az efemer típusú, kortárs szemléletű, használható, helyspecifikus, a közönséget bevonó művek létrejöttének a támogatása kívánatos.

Mіндеzek alapján a Fővárosi Választási Bizottság megállapította, hogy a népszavazásra javasolt kérdés nem felel meg az Nsztv.-ben meghatározott feltételeknek, ezért – az Nsztv. 41. §-ában foglalt hatáskörében eljárva, figyelemmel az Nsztv. 61. § (2) bekezdésére – a kérdés hitelesítését megtagadta.

A határozat az Nsztv. 1. § (1) bekezdésén, 32. §-án, 34. § (2) bekezdésén, 36. § (1)-(3) bekezdésén, 39. § (1) bekezdésén, 40. § (1) bekezdésén, 41. §-án, 61. § (1) és (2) bekezdésén, a jogorvoslatról szóló tájékoztatás az Nsztv. 57. § (1) bekezdésén, 61. § (3) bekezdésén és a Ve. 223-225. §-án, az illetékekről szóló tájékoztatás az 1990. évi XCIII. törvény 37. § (1) bekezdésén, valamint 62. § (1) bekezdés s) pontján alapul.

Budapest, 2023. február 13.

Dr. Temesi István s.k.
Fővárosi Választási Bizottság
elnök